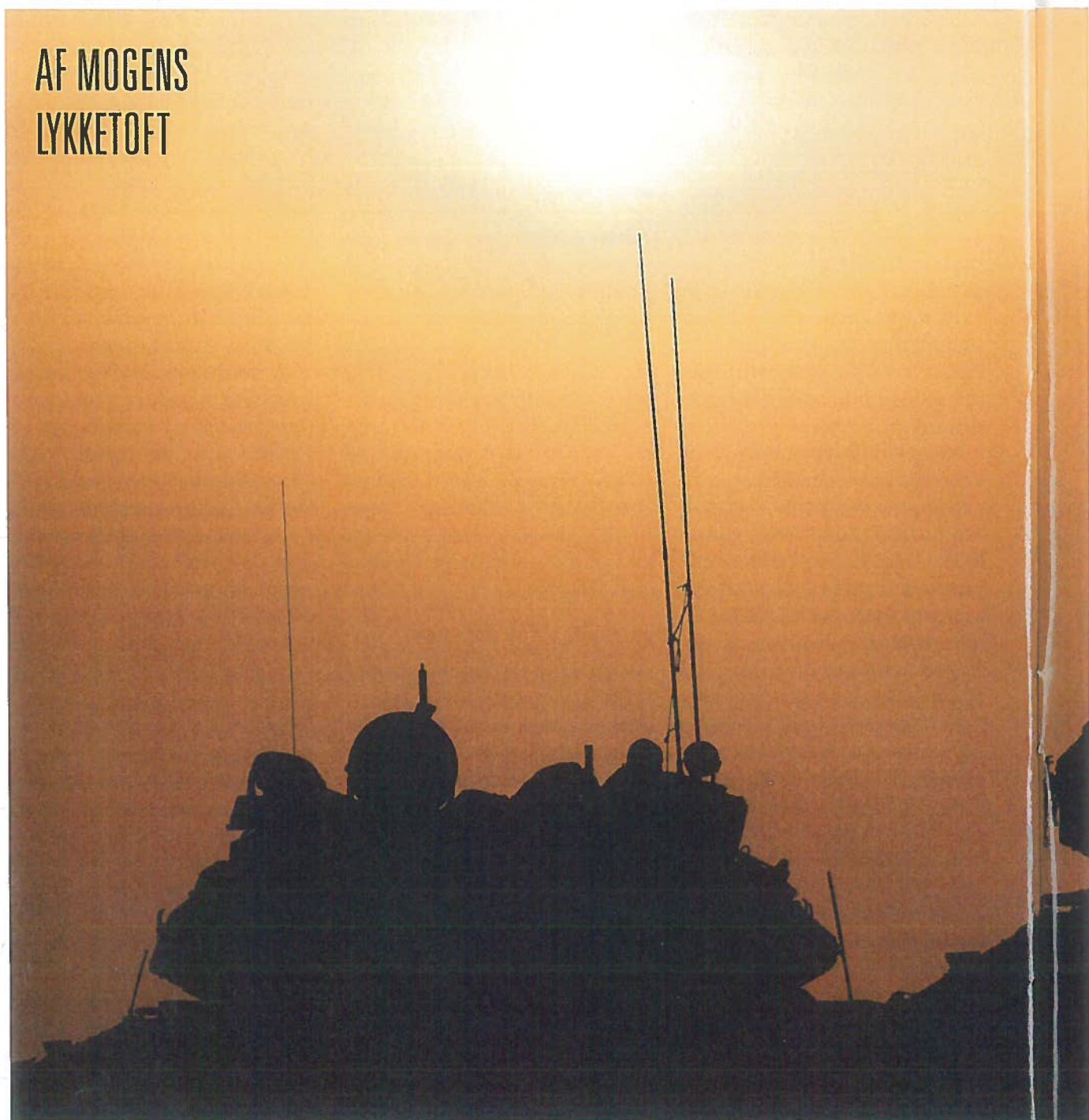

ET BESKEDENT BIDRAG TIL AT BEKÆMPE HISTORIELØSHEDEN

AF MOGENS
LYKKETOFT

100 ÅRS KONFLIKT

De seneste godt 100 år har Palæstina været kamplads for arabiske palæstinensere, hvis slægter har været bosat i landet i mange århundreder, og de jødiske israelere, der især stammer fra generationer af indvandrere, som ankom fra starten af det 20. århundrede. Det har været en bitter kamp om retten til landet, men den har ikke haft baggrund i en antisemitisme som dén, der har hærget i europæisk historie.

Den zionistiske bevægelses ønske om en jødisk stat fik storpolitisk opbakning i 1917 med den britiske udenrigsminister

Balfours erklæring til fordel for et 'nationalt hjem' for jøder i Palæstina. Det var et forsøg på at mobilisere jødisk opbakning og kapital til den allierede krigsindsats i Første Verdenskrig og var i øvrigt i konflikt med briternes samtidige løfter til araberne om et mellemøstligt stortrige på ruinerne af det tyrkisk-osmaniske imperium, som samtidig blev givet til araberne takket være T.E. Lawrence (Lawrence of Arabia).

Afslutningen på Første Verdenskrig førte ikke til klar udmøntning af nogen af de to løfter. Mellemøsten blev opdelt i

lydstater under hhv. britisk og fransk overherredømme. Palæstina kom under britisk administration.

Briterne kom til at balance slingrende i en tilspidset konflikt mellem Palæstinas arabere og et stigende antal indvandrende jøder. Efter nazisternes ufatteligt forfærdende folkemord på Europas jøder under Anden Verdenskrig søgte overlevende fra Europa – yderst forståeligt – efter et fristed i Palæstina. Ikke mindst i USA og Europa – men også i Sovjetunionen – var der opbakning til oprettelsen af en jødisk stat.

GAZASTRIBEN, 2. DECEMBER 2023:
ISRAELSKЕ STYRKER I MILITÆRKØRETOJER PÅ
VEJ IND I GAZA EFTER OPHØRET AF
VÅBENHVILEN MELLEМ ISRAEL OG HAMAS
(24.-30. NOVEMBER) [FOTO: JACK GUEZ/AFP/
RITZAU SCANPIX]

Den nyoprettede verdensorganisation FN blev sat til at løse knuden. Det skete med vedtagelsen af en plan om at dele Palæstina nogenlunde ligeligt mellem arabere og jøder og lade Jerusalem være et internationalt forvaltet særligt område. I forhold til den daværende befolknings sammensætning var FN's plan mest favorabel for jøderne, og derfor ville et stort arabisk mindretal blive borgere i den jødiske stat.

Planen blev hverken accepteret af palæstinenserne eller deres fæller i de omliggende arabiske stater. Men den zionistiske leder David Ben-Gurion udråbte 15. maj 1948 staten Israel, der straks kom i krig med nabostaterne. Israelerne var militært bedst trænet, udrustet og motiveret, og mange jøder fra andre lande drog ned for at kæmpe for den nye stat. I krigen 1948-49 erobrede Israel 78 pct. af Palæstina, mens Gaza kom under Egypten, og Vestbredden med den gamle østlige bydel i Jerusalem kom under Jordans kontrol. Israels oprettelse udløste flugt og fordrivelse af 700.000 palæstinensere fra de områder, der kom under Israel; langt flertallet til Vestbredden og Gaza, men også mange til de arabiske nabolande, især det nuværende Jordan. Ingen palæstinensiske flygtninge fik lov til at vende tilbage til deres hjemstavn efter krigen. Til gengæld fik Israel stor tilstrømning af nye borgere, fordi jøder flygtede fra den arabiske verden. Og siden Seksdageskrigen i 1967, hvor Israel besejrede sine arabiske nabolande, har den jødiske stat hersket over hele det historiske Palæstina og dermed også over de fleste familier, der flygtede i 1948.

FREDENS SIDSTE CHANCE

I Gaza er de fleste indbyggere efterkommere af flygtningene fra 1948. De har siden 2006 været spærret inde af israelsk blokade uden muligheder for at forsørge og udvikle sig. Området har

**DER ER OVERVÆLDENDE
RISIKO FOR, AT
KRIGSRÆDSLERNE
FORTSÆTTER.
NETANYAHU AFVISER
OMVERDENS KRAV OM
VARIG VÅBENHVILE:
SÅ LÆNGE KRIGEN
FORTSÆTTER,
FORBLIVER HAN SOM
PREMIERMINISTER OG
KAN HVERKEN DØMMES
OG FÆNGSLES FOR
KORRUPTION ELLER
STILLES TIL ANSVAR
FOR DEN ENORME
SIKKERHEDSBRIST, DER
GJORDE ANGREBET
7. OKTOBER MULIGT**

levet på bistand fra FN og været bombet og beskydt heftigt i adskillige korte, ødelæggende krige – Israels svar på raketangreb fra Gazas herskere i Hamas og Islamisk Jihad.

En endnu større del af det palæstinensiske folk bor under israelsk besættelse på Vestbredden og i Østjerusalem og er de seneste mange årtier blevet udsat for en fremadskridende kolonisering fra israelske bosættere. Det har totalt undergravet autoritet og folkelig tilslutning til det såkaldte palæstinensiske selvstyre i Ramallah, der under israelsk besættelse har set udviklingen af det, som den tidligere Mossad-chef Tamir Pardo med rette kalder en apartheidstat uden rettigheider og retssikkerhed for palæstinensere.

De jødiske indvandrere til Palæstina var fra starten delt i dem, der satsede på at leve side om side med araberne, og dem, der satsede på voldelig fordriivelse – etnisk udrensning af dem. Sidstnævnte havde deres profet i den fascistisk inspirerede Vladimir Jabotinsky, hvis nærmeste medarbejder var Benzion Netanyahu – far til Israels nuværende premierminister. Disse hardlinere inspirerede de jødiske terrorister, der massakrerede en palæstinensisk landsby i 1948 for at fremprovokere den arabiske masseflugt og senere på året myrdede FN's fredsmægler, Folke Bernadotte, fordi han fastholdt at dele landet ligeligt.

To af disse terroristers ledere – Begin og Shamir – blev senere den israelske højrefløjs premierministre. Det gik den vej, fordi indvandringen først af jøder fra de arabiske lande og siden af sovjetiske jøder drejede det politiske billede til ugunst for Ben-Gurions og Golda Meirs Arbejderparti og skabte mindre og mindre tilslutning til indrømmelser til palæstinenserne.

Yasser Arafat stod i 1960'erne frem som de besatte og fordrevne palæstinenseres leder i befrielse

sesorganisationen PLO. Han gik i starten ind for væbnet modstand, men indgik ad mange omveje – både hos sig selv og Israel – Oslo-aftalerne i 1993. Her anerkendte PLO Israels eksistens inden for grænserne fra 1967 mod at få lov til at vende hjem i spidsen for et spinkelt palæstinensisk hjemmestyre. Men de fik aldrig et klart løfte om en stat eller om stop for jødiske bosættelser i de besatte områder. Arafat skaffede sig ikke magtmonopol og var konstant udfordret af militante fra Hamas m.fl., der ikke afskrev terror mod civile som kampmiddel. Det gjorde heller ikke den militante israelske højrefløj, der bl.a. massakrerede troende muslimer i en moské ved Hebron i 1994.

Måske var den barske, men realistiske general Yitzhak Rabin – kendt som Mr. Security – den sidste israelske statsleder, der kunne have fået sit folk med på en forhandlet fred. Men også han blev myrdet af en jødisk ekstremist, og i kølvandet på dét kom højrefløjens Benjamin Netanyahu første gang til magten.

To senere forsøg på en fredsløsning, fra Ehud Barak i 2000 og Ehud Olmert i 2008, løb ud i sandet af stadig omdiskuterede grunde. En vigtig del af forklaringen er, at ekstremisterne på begge sider havde for megen medvind, og at de to israelske leders mandat i befolkningen var svagt. Samtidig var USA for meget Israels advokat og lidt for lidt den objektive mægler, der kunne presse den stærke part til indrømmelser.

HVAD VERDENSSAMFUNDET MÅ GØRE

Den siddende ekstremist-regering med den yngre Netanyahu som chef har nægtet enhver indrømmelse til den palæstinensiske fredsføj, som også har været saboteret af Hamas-terroristerne på deres egen side. Hamas-massakren på 1.200 civile og gidseltagningen af 240 mennesker 7. oktober 2023 blev et forfærdende

og onskabsfuldt højdepunkt. Her handlede en døds kult, der vidste, at deres handling ville nedkalde masse mord fra luften mod Gazas civile.

Israels reaktion er lige så forudsigelig, som den er kontraproduktiv, hvis målet er at udrydde Hamas som bevægelse og bane vejen for fred. Det ligner hverken et nødvendigt selvforsvar eller rationel krigsførelse. Det tager sig ud som kollektiv hævn i hidtil uset skala: 15.000 civile døde – halvdelen børn og unge under 18 år; mange flere sårede og invaliderede; en kolossal materiel ødelæggelse i et af verdens fattigste og tættest befolkede byer. Halvanden million mennesker hjemløse. Udtalelser fra folk i Netanyahu-regeringen og ekstremistiske bosætteres morderiske angreb på og fordrivelse af palæstinensere på den besatte Vestbred viser desværre også en forfærdende og onskabsfuld dagsorden.

Selvfølgelig er det godt, at våbnene efter pres fra USA fik lov til at hvile nogle dage, mens gidsler og fanger blev udvekslet. Men samtidig fængslede Israel tusinder af borgere på Vestbredden i noget, der ligner en statslig gidseltagning.

Der er overvældende risiko for, at krigsrædslerne fortsætter. Netanyahu afviser omverdens krav om varig våbenhvile: Så længe krigen fortsætter, forbliver han som premierminister og kan hverken dømmes og fængsles for korrupsion eller stilles til ansvar for den enorme sikkerhedsbrist, der gjorde angrebet 7. oktober muligt.

De seneste 30 års mange kuldsejlede fredsforsøg skyldtes grundlæggende sabotage fra ekstremisterne på begge sider – og at amerikanske præsidenter til og med Biden ikke har haft magt på deres hjemmebane til over for Israel at insistere på en to-statsløsning. Det er vanskeligt at tro, at dét pres kan lægges nu, når det er forsømt i 30 år, og alt er gået værst tænkeligt.

Der er meget lang vej til ægte forhandlet fred. Men et samlet verdenssamfund *må* lægge pres på Israel for varig våbenhvile, adgang for massiv international bistand, beskyttelse til katastrofens ofre og en ramme for forhandling om fred i overensstemmelse med den to-statsløsning, FN og det meste af verden har krævet i mange årtier.

Måske kommer der omsider en dag, hvor et flertal af israeleere erkender, at der vil eksistere en permanent trussel mod deres egen stats fred og sikkerhed, så længe de insisterer på at holde det andet folk i Palæstina undertrykt, fordrevet, besat, forarmet og frataget ethvert håb om en fremtid: En sådan udsigtsløs undertrykkelse vil hvor som helst fostre terror og døds kult.

Mogens Lykketoft (f. 1946) er uddannet cand.polit. og har været medlem af Folketinget 1981-2019. Skatteminister 1981-82, finansminister 1993-2000, udenrigsminister 2000-01 og Socialdemokratiets formand 2002-05. Formand for Folketinget 2011-15 og formand for FN's Generalforsamling 2015-16.